

ΔΙΑΛΟΓΟΣ #5

η ημέρα μετά

Κ. Ε. Ε. Τ
Π Ρ Ω Η Ν
ΑΠΟΘΗΚΕΣ
Κ Α Μ Π Α

ΔΙΑΛΟΓΟΣ #5

η ημέρα μετά

Έκθεση σύγχρονης τέχνης
με τη συμμετοχή αποφοίτων της
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Χρύσα Βαλσαμάκη
Δήμητρα Δημοπούλου
Φανή Μπήτου

20.10 - 3.11.2013

ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ

«Κι αν κοιμούνται [οι αναμνήσεις], ο ύπνος τους είναι ελαφρύς.
Η εξορία τους δεν είναι οριστική.»

Jean-Bertrand Pontalis, *Παράθυρα*,
Εκδόσεις Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2006

«Η ΗΜΕΡΑ ΜΕΤΑ»

Η ροή της ζωής, ατομικής και κοινωνικής, διακόπτεται συχνά από ανατρεπτικά γεγονότα, με συνέπεια την κατάλυση του οικείου περιβάλλοντος και την ανάδυση νέων συνθηκών.

Η καταστροφή είναι σύμφυτη με την ανθρώπινη ιστορία. Παρότι φορτίζεται αρνητικά και αντιμετωπίζεται σαν κρίση, μπορεί κάποτε να λειτουργήσει αναθεωρητικά και να οδηγήσει σε μια πιο δημιουργική στάση. Χρειάζεται, επομένως, η αποδοχή των ανατροπών και η θεώρησή τους όχι ως αδιέξοδο, αλλιά σαν ευκαιρία για εκ νέου κατασκευή.

Τα ανατρεπτικά γεγονότα εγγράφονται στο ατομικό και το συλλογικό ασυνείδητο, πλήθοντας κάθε φορά το περιεχόμενο της μνήμης. Η μνήμη, όπως και η απώλειά της επηρεάζουν τη ροή της καθημερινής ζωής μετά από μια καταστροφή. Σε πολλές περιπτώσεις, η καταγραφή ενός καταστροφικού γεγονότος στη συλλογική μνήμη είναι κατασκευασμένη με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Η επαναδιαπραγμάτευση του τραυματικού γεγονότος είναι αναγκαία.

Η τέχνη προσφέρει αυτή τη δυνατότητα ως πεδίο προσομοίωσης πραγματικών καταστάσεων που δεν απειλούν πια την ασφάλεια του θεατή. Μπορεί, τελικά, η τέχνη να επουλώσει πληγές του παρελθόντος αναδεικνύοντας αποσιωπημένα κομμάτια της ιστορίας;

Το ερώτημα αυτό, που διαπνέει την έκθεση και διαμορφώνει τους στόχους της, στις μέρες μας είναι πιο κεντρικό από ποτέ, δεδομένου ότι διανύουμε μια περίοδο γενικευμένης δυσχέρειας. Κάθε καλλιτέχνης δίνει μία προσωπική εκδοχή της *ημέρας μετά*, εστιάζοντας σε συμβάντα που σημάδεψαν την καθημία ξεχωριστά. Ανακαλούνται τόσο οι τόποι καταστροφής, όσο και η διαχείριση, ανάκαμψη και συνέχιση μιας -άλλης- κανονικότητας. Η επικαιρότητα μας αναγκάζει να επαναδιαχειριστούμε γεγονότα του παρελθόντος, αφομοιωμένα αλλιώς ως βίωμα και αλλιώς ως πληροφορία και εικόνα. Ο θεατής, μέσα από τα έργα-μαρτυρίες, καλείται να φέρει στην επιφάνεια τους προσωπικούς του προβληματισμούς και να συμμετάσχει με το δικό του τρόπο στη συλλογική αντίληψη της *ημέρας μετά*.

Ruins, the structure of memory, 2013
φωτογραφία

Χρύσα Βαλσαμάκη

Ο δημόσιος χώρος συνιστά ένα ανοιχτό πεδίο που υπόκειται σε ελεύθερη νοηματοδότηση, με την υποκειμενικότητα της μνήμης διαρκώς να τον μορφοποιεί. Μέσα του, τα αντικείμενα σηματοδοτούν αναμνήσεις. Η καλλιτέχνις εστιάζει στην κλίμακα της γειτονιάς της, ενός τόπου ιδιαίτερα φορτισμένου συναισθηματικά. Με μια εσκεμμένα ερασιτεχνική βίντεο-λήψη, επικεντρώνεται στο γεγονός της κοπής του γηραιότερου δέντρου της αθηναϊκής πλατείας από το Δήμο της περιοχής. Η απώλεια του δέντρου ως τόπου μνήμης παραπέμπει στην καταστροφή του οικείου. Σε συνδυασμό με μια σειρά άλλων εικαστικών δημιουργιών, το έργο πραγματεύεται το δίπτυχο της καταστροφής της οικειότητας και της αφομοίωσης της απώλειας. Καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο εξωγενείς δυνάμεις και πολιτικές πρακτικές επιδρούν στις ατομικές, αλλά και συλλογικές μνήμες. Μακροπρόθεσμα, ο δημόσιος χώρος μετατρέπεται σε μη-τόπο, ενώ η εξωτερική παρέμβαση, η *ημέρα μετά*, διαμορφώνει αντίστοιχα το βίωμα.

Tha gamitheí o dias, 2012
φωτογραφία

Δήμητρα Δημοπούλου

Το έργο της δημιουργού έχει ως αφορμή την πυρκαγιά του 2007 στη Ζαχάρω Ηλείας, ιδωμένη ως μια από τις πρώτες ενδείξεις μιας συνολικότερης κρίσης. Επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι κάτοικοι επανατοποθετούν τους εαυτούς τους στις νέες συνθήκες, μετά την αποτυχία πολλών ακόμη και να επιβιώσουν της καταστροφής. Αποτελεί μια προσπάθεια ανασύνθεσης της εικόνας ενός τόπου πριν και μετά το γεγονός μέσω ενός αρχειακού υλικού, που δημιούργησε η ίδια η καλλιτέχνις. Εσκεμμένα παραλείπονται στοιχεία από την καθεαυτή περίοδο καταστροφής, ώστε να φωτιστεί η *ημέρα μετά*, ο τρόπος διαχείρισης των νέων συνθηκών από την τοπική κοινωνία. Η απώλεια, ή, αντίστροφα, η δυναμική παρουσία της ατομικότητας αποτελούν δύο διαφορετικές αντιδράσεις του πληγόμενου πληθυσμού, που παρουσιάζονται ή υπονοούνται στο έργο. Αυτό επιχειρείται μέσα από πολλαπλές αφηγήσεις και ποικιλία εκφραστικών μέσων. Η πληθώρα των αποδόσεων συνιστά μια εκδοχή περιγραφής του τραυματικού γεγονότος, αποστασιοποιημένη από εμπάθεια και συναισθηματική φόρτιση.

Προφορικό Πορτρέτο, 2012
βίντεο-εγκατάσταση

Φανή Μπήτου

Η Φανή Μπήτου ανασύρει μια οικογενειακή ιστορία από τον ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο· κιντοποιείται από τη συμμετοχή σε αυτόν και το θάνατο μιας γυναίκας, της θείας της, Πηνελόπης. Θέτει στο επίκεντρο την προσπάθεια ανασύνθεσης μιας μνήμης που έχει απωθηθεί, επιχειρώντας παράλληλα ένα σχόλιο σχετικά με τη λήθη ενός μείζονος ιστορικού γεγονότος. Αποσπασματικά στοιχεία, όπως προφορικές μαρτυρίες και μια ραπτομηχανή, το μοναδικό αντικείμενο που ανήκε στο πρωταγωνιστικό πρόσωπο, «υφαίνουν» το πορτραίτο της Πηνελόπης. Οι υποκειμενικές εκδοχές της ιστορίας αφήνουν το περιθώριο στο θεατή να την ανακατασκευάσει με τη σειρά του, με συνέπεια την ανάπτυξη διαλόγου με την «επίσημη» αφήγηση. Μέσα από το διάλογο, η καλλιτέχνις αναλαμβάνει τη συνέχεια αυτής της προσωπικής ιστορίας. Το έργο στο σύνολό του αφορμάται από την τελευταία φράση της Πηνελόπης: «Να πείτε στη μάνα μου...»

Χρύσα Βαλσαμάκη

Η Βαλσαμάκη Χρύσα γεννήθηκε το 1981. Είναι απόφοιτος του ΕΠΛ Αθηνών, από το τμήμα «Γραφικές Τέχνες». Φοίτησε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών από το 2002 ως το 2008, στο εργαστήριο του Γιάννη Ψυχοπαίδη με καθηγητές τον Μάριο Σπηλιόπουλο, τον Γιάννη Σκαλιτσά, την Ερατώ Χατζησάββα. Είναι απόφοιτος του Μεταπτυχιακού Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ από το 2012 και υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών από το 2010. Έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Δήμητρα Δημοπούλου

Η Δήμητρα Δημοπούλου (γεν. Αθήνα, 1988) έχει φοιτήσει στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας με καθηγητές τους Ζάφο Ξαγοράρη και Μάριο Σπηλιόπουλο (2007-2012) και στο MA Performance Design & Practice, Courses 1&2, Central St. Martin's College of Art & Design, στο Λονδίνο (2010-2011). Είναι μέλος των εικαστικών ομάδων MMINE Group και Arbit City Group.

Έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις και projects όπως το εικαστικό εγχείρημα «Ανατλήλαγή» στη Στοά Μπρόντγουοιη στην Αθήνα (MMINE Group, 2012), το Πεδίο Δράσης Κόδρα στη Θεσσαλονίκη (Arbit City Group, 2012), τη 15η Μπιενάλε Μεσογείου (Arbit City Group,

2011), το Κόδρα Fresh στη Θεσσαλονίκη (2011) το «The Eyer» Central St. Martin's College, Λονδίνο (MMINE Group, 2011), το «Border Crossings» Διεθνές Συνέδριο Ανθρωπολογίας, Κομοτηνή (Arbit City Group, 2011), και «Το σχέδιο Σωτηρία» στο Νοσοκομείο Σωτηρία, Αθήνα (MMINE Group, 2010).

Φανή Μπήτου

Η Φανή Μπήτου είναι απόφοιτος της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) της Αθήνας με Καθηγητή τον Μάριο Σπηλιόπουλο και της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο. Έχει παρακολουθήσει κύκλο σπουδών στη Ανώτατη Πολυτεχνική Σχολή Τσεχίας, Czech Technical University, στη Πράγα, Τσεχία. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Έχει παρουσιάσει το ατομικό της project «Το Πορτρέτο της Πηνελόπης» στον Πολιτιστικό Χώρο Μπερντέ (Αθήνα, 2013) και έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις και projects όπως το Διεθνές Συνέδριο Border Crossings (Βουκουρέστι, 2013), τις «Φωνές», επιμέλεια Ελπίδα Ρίκου, Θέατρο Έμπρος (Αθήνα, 2013), τα «Εργαστήρια», επιμέλεια Γιάννα Κλειδαρά, metamatic: Taf (Αθήνα, 2012), το «Τέχνη στις Βιτρίνες», επιμέλεια Μάριος Σπηλιόπουλος (Αθήνα, 2011) και το «Εγκλησιμός» στο Παλιό Τελωνείο (Βόλος, 2010).

Συντελεστές

Οργάνωση

ΚΕΑΠΠ Δήμου Παλλήνης

Επιμέλεια

Νίκος Αρβανίτης

Υπεύθυνοι Προγράμματος για το Γραφείο Διασύνδεσης ΑΣΚΤ

Γιάννης Σκαθτσάς, *Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Εικαστικών Τεχνών ΑΣΚΤ*

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, *Λέκτορας, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης ΑΣΚΤ*

Συντονισμός για το Γραφείο Διασύνδεσης ΑΣΚΤ

Έλενα Καρύμπακα

Συγγραφή Κειμένων

Εύα Βασιλαματζή, *Φοιτήτρια Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας Τέχνης ΑΣΚΤ*

Σταυρούλα Δαργωνάκη, *Φοιτήτρια Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας Τέχνης ΑΣΚΤ*

Παυλίνα Κύρκου, *Φοιτήτρια Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας Τέχνης ΑΣΚΤ*

Επιμέλεια Κειμένων

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, *Λέκτορας, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης ΑΣΚΤ*

Σχεδιασμός Εντύπων

Νίκος Αρβανίτης, Γιώργος Μήτσιος

ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ 2013

Λεονταρίου 108, Κάντζα Παλλήνης

ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ

2013

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΑΝΘΙΣΤΗ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΑΣΥΜΩΔΕΣΗΣ
ΚΑΛΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

